

Izhaja
10., 20. in zadnjega
dné vsakega meseca.

Naročnina
stane 1 gld. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajavcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 18.

V Ljubljani, 30. junija 1898.

Letnik IV.

U boj, po zmago, v boj!

(Primorskim sobratom posvečuje Dr. Janez Krek.)

Lepa zemlja, zemlja si v Primorju,
Biser jasni v našem si obzorju.
Zarko solnce ti zlati obali,
In v jadranskih valih se zrcali.
Mesta sojna v tebi se blestijo,
Sela, trgi se krog njih vrstijo.
Našega so truda in imena,
A ime in mi — smo brez pomena.
Oj, naš Bože, oj!

V tihih kočah narod naš domuje,
V njih samo slovenstvo še gostuje.
Majke naše še gojé Slovence;
Dom Slovenstvu naših koč so stene, —
Naših koč in božjih hramov belih,
Kjer Krvi se rešnje dviga kelih,
Z njim pa vera in pa nada zlata
In ljubezen angeljska, krilata.
Oj, naš Bože, oj!

Seme seje mati v dušo mlado:
Staro vero in krščansko nado,
In ljubezen do Boga v višini,
Do glasov in pa domov v očini.
V svetih hramih seme se zalija,
Se krepi, neguje in razvija,
Se razrašča, živo se oplaja,
Za nebesa sad sladak poraja.
Oj, naš Bože, oj!

Kot se vsiplje roj čebel iz panja,
Vró iz koč Sloveni; — glad jih zganja,
Glad brezsrčni, lica blede, suha —
V svet podé se za drobivcem kruha.
Podla in zlata pohotna četa
Kuje jim verige, biče spleta;

Žejna je krvi, drhti po mesu
In po žuljih v spehanem telesu.
Oj, naš Bože, oj!

Tlači jih vročina dušemorna,
Ne gorkota solčna, dobrotvorna,
No vročina, ki le pali, bitka,
Brez hladu, brez sence, brez počitka.
Tisoč rok se dan za dnem vsužuje,
Tujec zlatogladni jih kupuje,
Tisoč src ti dan za dnem uzdiha;
Tisoč duš ti dan za dnem usiha.
Oj, naš Bože, oj!

Vihra vražja često jim zatuli,
Seme mladih let iz src jim puli,
Maternim spominom boj naznanja,
In s sovraštvom delo nje preganja.
Oj, gorje vam, materne kalice!
Poberó vas kanje ropne ptice,
Srca rodno prst vihar preplavi,
Vso odnese; — goli krš ostavi!
Oj, naš Bože, oj!

Ko sinovi naši mró v otožju,
Senca se jedina v križa znožju
Jim ponuja branit jih vročine,
In obnavljat matrne spomine.
A od nje jih trga tolpa divja,
Obetaje slasti lahkoživja.
Srda polna in zehtec osvete
Laže prazne, mamne jim obete!
Oj, naš Bože, oj!

Oj, naš Bože, oj smiluj se z nami,
Zarjo boljših dni iz tme nam vzdrami!
Znoj otri se, solza naj se zbrise,
Angelj naš naj lepše deje piše.
Lepše deje Bogu v slavo večno,
Domu milemu v bodočnost srečno,

Lepše deje zuljavim trpinom,
Lepše deje vsem slovenskim sinom!
Oj, naš Bože, oj!

* * *
Mi pa bratovski se objemimo,
Vsak za vse vzajemno pomolimo!
Dajmo srečo si v nevzlomno zvezo,
Pa potrimo vragov kletó jezo.
Le vzdignimo se in se zvrstimo,
Kar želimo, skupno se ozvimo,
Kar je naše, skupno si rešimo,
Kar sovražno, skupno potrzimo!
V boj, po zmago, v boj!

Za slovenskih mater čast nam sveto,
Za njih vero in ljubezen vneto,
Za domovje drago, za pravico
Dvignimo junaško si desnico!
Naša čast in naših del imena
Naša sila — vse je brez pomena!
Da odslej ne bo več, — pokazimo!
V boj, po zmago, v boj se opašimo!
V boj, po zmago, v boj!

O spravi.

Ali koristi narodna sprava tudi delavcem?
To vprašanje se sili delavcu, ki zasleduje in
razmotriva razne pojave našega narodnega
življenja. Kakor vse druge narode, zazibal je
lažiliberalizem tudi naš slovenski narod v
brezbrizno spanje za socialne narodove raz-
mere. Naši veljaki pulili so se le na politič-
nem polju za mrvice pravice, katere ima dan-
danes slovensčina v javnosti. Za gospodarsko-
socialno polje se ni brigal nihče. Ta misel
v slovenskih veljakihi ni prodrila. In vendar
je gospodarski obstoj našega ljudstva za na-

LISTEK.

Skrben pastir.

Ceški spisal V. K.

Pred več leti je prišel na neko župnijo
blizu Pariza nov župnik. Bil je mož velike
postave, pokončne hoje, svetlih, ognjenih očíj
in črnih las. Nekdaj je bil v vojski Don
Karla na Španskem, in ko je bil večkrat
nevarno ranjen, moral je zapustiti vojaško
službo in svojo domovino. A boja ni opustil
za vedno, marveč se je podal na drugo bojno
polje, kjer se bije boj za lepšo, večno do-
movino — za nebesa. S celo dušo in z
vsemi močmi svojega bolnega ranjenega te-
lesa se je posvetil svojemu novemu, duhov-
skemu stanu.

S prva je hodil vedno žalosten in se milo
oziral v ono stran, kjer leži od Boga obla-
godarjena, a od ljudij opustošena in obubo-
zana Španija, njegova druga domovina, ali
pa je presedel cele ure s povešeno glavo,

kakor da bi poslušal, ali ne začuje morda
gromenja topov svojega kralja Don Karla.
Pogosto si je zakril blede svoje obličje z be-
lima rokama, prsa so se mu širila in iz ust
se mu je izvil globok vzdih. Tako si oddi-
huje ognjenik. —

Ko pa je v nedeljo stopil na prižnico,
tedaj je izginila bol in žalost z njegovega
obličja, zravnaval se je kot vojak, povzdignil
glavo in gledal krog sebe z ognjem duha in
resnice. Oči so mu žarele, lasje so se mu
vili kot črni oblaki krog belega čela, in
zbrano ljudstvo je stalo omamljeno kakor
brez življenja: oči vseh so bile obrnene v
gorečega duhovnika. Verniki, ki so šli iz
cerkve, niso presojali župnikovih besedij,
marveč so verovali njegovimi dobrim naukom.

V kratkem času je postal otrokom oče,
odraščeni vzor, nesrečnim tolažnik, reve-
žem dobrotnik, slabim opora, bolnikom angelj
in vsem prijatelj.

Ogenj se hitro žiri na vse strani in vname
vse, kar ni kamen ali trda zemlja. Tako je

tudi župnik goreč sam ljubezni do Boga in
do bližnjega, vnel celo svojo župnijo s tem
sv. ognjem in ta uspeh ga je tako razveselil
in umiril njegovo srce, da je pozabil na lepo
svojo špansko domovino, na njena v nebo
kipeča pogorja, na njene čiste reke, na oljčne
in oleandrove gaje, na pomerančne gozde,
na njeno vedno prijazno solnce in veličastno
morje, na njeno lepo ljudstvo; da, pozabil je
celo na boj za pravico pod zastavo Karlovo
in našel je v svoji župniji drugo domovino
in novo hvaležnejše bojišče.

Živel je mirno in srečno med svojimi do-
brimi ovčami, le jedna stvar mu je težila srce.

Blizu župnišča je stal med sadnim drev-
jem lep dvorec. Tu je stanoval star lahko-
živec, ki je dolgo časa iskal v različnih sta-
novih svoje sreče. Na zadnje je bil vojak.
Ko se je naveličal vojaške suknje, naselil se
je v tem kraju, da bi v miru preživel stara leta.

Ta lahkoživec — klicali so ga navadno
za kapitana — je provzročil župniku mnogo
britkih ur. Bil je sicer miren, dobronarčen

rodni obstoj večjega pomena kot politično delovanje. Po narodni samostojnosti, v temeljeni v dobrih gospodarskih razmerah, obstoja šele politična veljavnost in samostojnost Slovencev. To uvideli so med nami nekateri možje in so hoteli razmišljati o narodni gospodarski organizaciji. Počele so se snovati posojilnice po Raiffeisenovem načrtu, katere vodi ljudstvo samo, in ima vsled tega tudi le malo upravnih stroškov, kar je v prid občini koristi. Tudi kmetijske zadruge so začele rasti med našim ljudstvom in kažejo vže tudi lep sad. Delavci so si snovali in si še snujejo konsumna društva, katera jim omogočujejo kupovati svoje potrebščine ceneje kot pri brezsrčnih kramarjih. Konsumna društva, kakor je znano, niso po volji narodni napredni stranki, t. j. dr. Tavčarju, in radi tega je pri pravnih dogovorih ta stranka zahtevala, da se konsumna društva le po dogovoru obeh strank ustanavljajo. Ta določba narodne »sprave« vdarila je krščansko-socijalno misleče delavce, ki so se zavzeli za konsumna društva, naravnost po ustili. Pri tej točki se je jasno pokazalo, da je ljudem »na površju« ljubiši jeden oderuh, kakor pa stotine delavcev, katere odira. Pa kako bi jim tudi ne bil ljubiši? Saj ima volilno pravico v deželni zbor, je samostojen in prost, torej takemu se pač ne sme skriviti las. Kaj boš pa ti, uboga para delavec, ako hočeš, da sploh živiš — molči in drži, da te molze vsak, kdor te more in komur se izljubi. Delavcu je dovolj, ako je po milosti družih nezabeljen močnik in vpije »živijo« slovenskim voditeljem. Če bi bili deželni poslanci obeh strank izjavili vsak zase, da ne bodo ustanavljali konsumnih društev — slobodno jim! To so smeli in sicer brez škode, ker dozdej se nismo čuli, da bi bil kak deželni poslanec imel kaj posla pri ustanavljanju takih društev. Naravnost smešno pa je, če ti možje, ki vkljub vsi spravi tiče v Heinovih mrežah in s tem še vedno vzdržujejo Sveglovo samodržstvo na Kranjskem, hočejo gospodovati ljudstvu in mu narekavati, kaj sme v svojo gospodarsko korist. Dokler se ti možje ne bodo oprostili vladnih in nemško-liberalnih spon, dokler ne bodo sami svoji gospodarji, jih ne moremo vpoštevati. Če to gospodom ni všeč, nič ne dene; nam ni za posamezne osebe, marveč nam je zato, da se izvršuje naš program v korist delavskih stanov. Če bodo hoteli, jim porečemo še kaj drugega. Mi krščansko-socijalni

mož, a imel je to napako, da ni hodil v cerkev in še manj k spovedi. Da, prej nekda je celo očitno zabavljaj proti sv. veri in zasmehoval sv. obrede. Odkar pa je prišel novi župnik, ogibal se je takih stvari iz spoštovanja do častivrednega duhovnika, katerega je čislal iz celega srca. Drugače se pa ni brigal za vero in službo božjo, dasi je župnik pogosto napeljal na to govor. Srce njegovo je bilo trdo kot kamen in zaprto milosti božji. Le njega ni mogel ogreti in razvneti goreči duhovnik.

To je bolelo dobrega dušnega pastirja. Drugače je bil župnik, kakor omenjeno, sreden in zadovoljen in je kot dober vrtnar skrbno gojil vsako posamezno cvetko v svojem duhovnem vrtu.

Toda to ni trajalo dolgo. Volja njegova je bila dobra, a telo slabotno in bolešno. Stare rane, ki jih je dobil v vojski, so se mu ponovile. Ko je prišla druga pomlad in je vse oživel, zelenelo in se razcvitalo, obnemogel je župnik popolnoma ter se pripravljaj na smrt.

(Konec sledi.)

delavci smo narodni iz prepričanja in nas naše vladajoče stranke tudi s sklepi namerjenimi proti nam ne bodo raznarodile. Mi, ki smo v resnici in v interesu celega naroda želeli sprave, da bi mogli vzajemno delovati na socialnem polju, vidimo danes, da smo prevarjeni, in da nam ne kaže drugega kakor samovlastno na svojo pest organizovati delavce na socialno-gospodarskem in političnem polju. Narodna sprava, katere smo se veselili, nam ni v korist, kakor tudi ne celemu narodu, — ker je to le sprava za narodno spanje, ne pa za narodno delo. Iz tega moremo sklepati, da delavcem narodna »sprava« ne bode koristila, kakor smo preje pričakovali. No, vsaka šola ima svoje skušnje. Bog daj, da bi nas bila ta izkušnja naučila vsaj to, da si moramo prijateljev šele pridobiti in sicer z odločnim delovanjem na gospodarskem polju.

Politika po svetu.

Slovensko vseučilišče. Letos ob času razsajanja nemških vseučiliščnikov sprožila se je iznova misel ustanoviti v Ljubljani slovensko vseučilišče. V ta namen je storil tudi naš sicer »polžev« deželni zbor par korakov in sklenil resolucijo in obljubil tudi gotov prispevek za vseučilišče. Človek bi mislil, da kadar se sproži tako imenitna in narodu potrebna ideja, da bode ves »zavedni« narod kot jeden mož stopil za to. Toda žal, niti razumniki naši se za to ne brigajo dosti, kaj šele preprosti narod. V Ljubljani se je ustanovil neki odbor radi vseučilišča, toda ta odbor ima, kakor se čuje, samo nalogo sestaviti nekako spomenico na vlado, v kateri naj bi se razložili razlogi za vseučilišče. Kdor opazuje javno življenje, mora pač vedeti, kako malo se vlada briga za razloge in nasvete, ki niso podprti z najodločnejšo ljudsko voljo. Kolika korist bi bila slovenskemu narodu in sploh Jugoslovanom, ko bi imeli vseučilišče. Koliko moralnega zla se pripeti mladim dijakom v tujih velikih mestih. Koliko denarja roditeljev potuje na tuje. Koliko podpor se po družinski pošilja v tuja mesta, pa vse to bi se lahko zabranilo. Denar bi ostal doma, poštenje mladine bi ne bilo v toliki nevarnosti, — narod bi pa dobil naraščaja, vzgojenega v svojem duhu. Zato bi moral narod pokazati, da hoče imeti lastno najvišje naobraževališče. Niti jedne občine na Slovenskem bi ne smelo biti, ki bi se ne izrekla za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Do sedaj se je oglasilo v tem oziru samo par občin, katerim bodi čast. Vse druge občine naj ne zamudé v najkrajšem času storiti svoje narodne dolžnosti in naj se oglasijo za vseučilišče. Naša »narodna« politična društva spé in tudi za to idejo se ne ganejo, vsaj v kolikor zahteva čast naroda. Kaj nam koristi javkanje gledé narodnih pravic, ako držimo križema roke v tako važnem vprašanju. Na delo toraj! Dolžnost vsakega Slovenca je, da agituje za to misel, jo razširja v narodu in tako deluje za utrditev slovenstva. Resolucije od občin in shodov vsprejema tudi rado voljno uredništvo »Glasnika« v Ljubljani.

Socialni demokratje se levé, to se pravi, da mečejo svoja »trdna« načela v koš med staro šaro in polagoma capljajo za našimi mislimi. To so pokazali nekateri voditelji nemških socialnih demokratov na rudarskem shodu v Nemčiji. Tudi na strankarskem shodu v Lincu so se godile »čudne« reči, iz katerih moremo sklepati, da je program socialne demokracije precej preluknjan. To je tudi naravno. Vsak trezno in pošteno misleči človek

mora spoznati, da se socialna demokracija lovi samo za neizpeljive sanje, katere se morajo razpršiti, kakor hitro pridejo delavci k poštenim zavesti. Revščina čimdalje huje trka na duri, pomoči ni od nikoder, kaj hoče storiti socialna demokracija, ako hoče se živeti? Druzega ne kot ukloniti se neizprosni usodi in pometati nekaj »sedaj« nepotrebnega blaga iz čolna. Socialna demokracija, ki ves čas svojega obstoja ni imela drugega namena kot uničevati krščanstvo, skušala je dosegati svoj namen s tem, da se je pobahala s prijateljstvom do ljudstva, katero je slepila celo vrsto let. Toda vsake »veselice« mora biti enkrat konec, tako tudi sleparjenja socialne demokracije. V njenih vrstah vstajajo možje, ki ne odobravajo boja proti veri in narodu. Naravnost smešna je trditev socialnih demokratov, da se mora odpraviti najprvo vera, potem »bode še-le bolje«. Kedo bode verjel socialnemu demokratu, da oni, ki ima še kaj vere, ni zmožen braniti koristi svojega stanu? To je zlobnost ali pa neumnost izvirajoča iz nepoznanja krščanskih načel. Zadnji čas so nekateri socialni demokraciji v Avstriji dali ime »c. kr. socialna demokracija«. To pa zato, ker so se jeli približevati socialni demokratje vladi. Vsaka stvar ima svoj vzrok, ima ga gotovo tudi ta pojav. Mogoče, da misli socialna demokracija s tem kaj doseči za delavce, kar pa ni verjetno. Ker, ko bi bila socialna demokracija odkrita prijateljica delavcev, bi ne bila delala v zbornici obstrukcije in na ulici demonstracij in s tem pomagala onemogočiti plodonosnega delovanja zbornice. Vzrok bode toraj drugje. — Vlada hoče napraviti mir v državi in v ta namen je mogoče pridobila vsaj nekaj socialno-demokratskih voditeljev, ki so navajeni zobati iz jaslí, v katere sami ničesar ne pokladajo. Levenje se je pričelo, Bog vedi, ali bodo socialno-demokratsko misleči delavci opazili to ali ne. Mogoče je, da bodo čez nekaj časa z nami vred trdili, da je jednakost vseh ljudi — utopija in da si mora na svetu svojo existenco vsak do s poštenim, v krščanskem razmerju v temeljenim delom pridobiti. Bog daj, da bi se to kmalu zgodilo v korist trpečih ljudi.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je v 13. do 25. tednu izdalo 103 gid. 60 kr. v podporo svojim obolelim članom.

Ljudski shod v Dobrunji v nedeljo dne 19. t. m. je sklicalo slov. katol. delavsko društvo. K prvi točki, gospodarsko vprašanje, je govoril Gostinčar. Kazal je, kako nujno je potrebna pri nas splošna gospodarska organizacija. Posojilnice, kmetijske zadruge, delavska, konsumna in stavbinska društva, obrtne zadruge so ona sredstva, s katerimi se moremo otresti raznih izkoriščevalcev in pomagati gospodarsko sami sebi. G. je an poročal o vseučilišču v Ljubljani in pojasnjuje, koliko koristi bi imeli Slovenci od tega, ter stavi primerom resolucijo. Dalje omenja govornik tudi novega dohodninskega davka. Priporoča zborovalcem paziti na to, da se jim davek odmeri pravično. Ako bi se isto ne zgodilo, naj se nemudoma z dokazi pritožijo. K zadnji točki: »Sučajnosti« je govoril g. Karlíč in kazal z vzgledi na nedoslednost socialne demokracije. Gostinčar je pojasnoval zborovalcem pomen darvinizma na vzgled človeka, ko je omenjal, da socialni demokratje ne morejo delovati za korist ljudstva, ker po darvinizmu trdijo, da je človek iz živali, oziroma žival sama. Gospod komisar je ugovarjal, češ da to ni na dnevnem redu. Karlíč je hotel se enkrat pokazati socialno demokracijo v prav lepi luči, toda gosp. vladni komisar je takoj zaključil shod, ob glasnem ugovoru. Zakaj je bil

shod zaključen? Po zahtevu gosp. komisarja zato, ker se baje govorniki pri zadnji točki: »Slučajnosti«, niso držali dnevnega reda. Doslej je bila vedno pri ljudskih shodih navada, da se je na zadnje postavljala tudi točka: »slučajnosti« oziroma »raznoterosti«, katera se je smatrala vedno kot samostojna točka brez vsake zveze z drugimi. Vsakdo je pri tej točki pri ljudskem shodu smel govoriti, o čemer je hotel in to je tudi pravilno. Sem-tertje ima kedo kaj omenjati, poizvedeti ali povprašati, kar ni v nobeni dotiki z drugimi točkami. Ta pravica se nam hoče sedaj kratiti po nekaterih oblastvih. Gosp. komisar je tudi zatrjeval, da v pravih slov. kat. delavskega društva ni marsikaj, o čemer se je na shodu govorilo. Čudno to, saj vendar ni bil društveni shod, ki spada pod društveni zakon. Na tem shodu je bilo društvo samo sklicatelj, a družega nič. Zakaj se je volilo potem na shodu predsedstvo iz med zborovalcev? Zakaj ni shoda vodilo društveno predsedstvo? Zato ker je bil ljudski a ne društveni shod. Sovražniki države in reda se trudijo na vse strani, da prekucnejo prestol in Avstrijo, in ko se hoče na ljudskem shodu, na katerem se je od vseh govornikov povdarjala zvestoba državi in cesarju, pokazati tiste, ki razjedajo vsako avtoriteto, ki hočejo s »črevesom zadnjega farja zadaviti zadnjega kralja«, ni tisto na dnevnem redu in se zaključiti shod in to vkljub »Slučajnostim« — kot samostojni točki dnevnega reda. Dobro bi bilo, da naši poslanci v tem oziru store pri osrednji vladi kake korake. Shod je bil prav dobro obiskan, ter so poslušalci zelo pazno sledili govorom, dokaz, kako potrebni so shodi med našim dobrim veri, domu in cesarju vdanim ljudstvom.

Katoliško slovensko delavsko društvo se je po mnogih zaprekah osnovalo na Goriškem dne 12. t. m. Predsednik mu je naš neumorni sobrat Knavs. Dosled se je vpisalo 150 članov. Pri ustanovnem shodu je nastopil tržaške krščansko socialne zveze zastopnik Nučič, ki je temeljito razkril goljufije in laži tržaskih socialnih demokratov. Bog živi to najmlajše dete naše organizacije! V zibko mu polagamo svoja srčna voščila, svoje gorke želje: naj mu božji blagoslov obilno spremlja težko delo, ki ga čaka!

Dvojni poraz socialnih demokratov na Goriškem. Dne 19. t. m. je sklical socialno-demokratski tržaški voditelj Učekar ljudski shod v Gorici. Vdeležili so se ga tudi naši krščanski socialci. Pri shodu je za neznatnimi čenčarijami nekega Domokosa, v Trstu znanega pod imenom »freie Liebe« in za neslanostmi znanega Učekarja nastopil naš Knavs, ki je v krepkih potezah razvil krščanska socialna načela. Surovost razjarjenih socijev je po njegovem govoru razbila shod. Pri tem shodu, katerega se je vdeležilo do 1000 ljudi — med njimi vsi goriški judje in liberalci — se je vršilo zanimivo glasovanje, ali naj se opoludne, ko je ravno zazvonilo, moli ali ne. Seveda so judje in liberalci s sociji potegnili. Sklenilo se je, da se ne moli. — Drugi shod je bil tisti dan Podgoró, kjer je socialna demokracija spravila papirniške delavce v stavko. Naših je bila ogromna večina. Ker niso hoteli socialni demokratje dovoliti, da bi večina volila svojega predsednika, je bil shod razpuščen. Krepek veter je potegnil po Primorskem. Gorje mijazmom! Iz srca čestitamo vzornemu navdušenju mladega gibanja. Zmaga gotovo ne izostane! Zanimivo je, da so socialni demokratje naravnost s pestmi napadali duhovnike. Še bolj zanimivo pa je, da rudeči revolucionarji kličejo policijo in škofa na pomoč proti duhovnikom. Tako neumno se še ni obnašal noben socialistički list, kakor zadnji tržaški Lavoratore (»Delavec«) Zdi se, kakor bi zobal iz vladnih jaslíj, ker se drzne v boju s krščanskimi socialci tako buržoazijsko lizati s svojimi judovskimi slinami peté oblastvu. Tako-le piše: »Ali vé vis. ces. kr. namestništvo v Trstu za nevarno delovanje goriške duhovščine, združene v politično stranko? Ali je namestništvu v Trstu znan terorizem s katerim deluje duhovščina goriške okolice? Ali je znano slav. c. kr. po-

licijskemu ravnateljstvu rogovile-nje sina nadzornika agentov-Nučiča, onega nadzornika, ki je vzel v roko bombo s tlečim netilom, jo vgasil in se tako proslavil? Moreli pregledati slavno policijsko ravnateljstvo najosodnije posledice, katere more imeti izzivajoče nastopanje imenovane osebe? Vé li msg. knez in nadškof da je duhovnik poklican delovati v prostorih bogoslužju odločenih, ne pa po javnih krčmah za politične stranke? Ali ne misli, da njegovi duhovniki morajo skrbeti za dušni blagor? Na, to imamo, česar nam je treba. Socialni demokratje se brigajo za najosodnije posledice izzivajočega postopanja, in celo — strmite vsi, kar vas diše po svetu — brigajo se za dušni blagor!! Oj, prismode prismojene! smilite se nam. Pa kaj pravimo prismode; recimo rajše: Ali vé slavna c. kr. socialna demokracija, da jo na ti poti, katero je sedaj nastopila, noben pes ne povoha? Ali je znano slavni ces. kr. socialni demokraciji, da javne krčme niso samo za brezverske zabavljače in za plačane agente na svetu? Ali misli Učekar kmalu postati avstrijski policijski nadkomisar? Ali je morda že? Ali je kje kak slovenski mož, ki se noče vzdramiti v boj proti brezverskim, od judov podkupljenim hinavcem?

Delavski prijatelj. Ta krščansko socialni list za delavce na Primorskem smo z veseljem pozdravljali ob njegovem rojstvu; a še topleje ga pozdravljamo v njegovem vrlem delovanju. Ogenj svete vneme za blagor delavskih stanov se po njem prižiga na lepi primorski zemlji in že plapolata tako visoko, da se tresejo judovski demokratje, da jih ne posmudi do cela. List izhaja vsak drugi in četrti četrtek v mesecu v Gorici, nunske ulice št. 10 in stane 60 kr. na leto. Priporočamo ga vsem prijateljem naše organizacije. A h krati pa zopet izražamo željo, naj bi tudi štajarski sobratje začeli izdajati za svoje ozemlje in v krepilo svoje organizacije kršč. socialen delavski list.

Socialne zadeve.

Posredovalnica za delo na Dunaju. Dunajski krščanski socialci so kratki čas, kar imajo večino, vstvarili že mnogo zelo koristnih ustanov za ljudstvo. Dne 7. t. m. so sklenili ustanoviti mestno posredovalnico za delo. Za sedaj bo ta posredovalnica samo za delavce; za posle se mora še marsikaj pojasniti. Vsak delavec bo pri mestnem uradu dobil zastoj pojasnila, ki se tičejo dela. Delodajalci bodo pa morali majhno svoto plačevati za posredovanje. Mestni poročevalec je zelo pametno zatrjeval, da se bodo mestni stroški pri ti ustanovi pokrili s tem, ker bo veliko manj izdajkov za uboge. Naj bi se že vendar zganila tudi naša mesta in naj bi možje, ki so vzlasti v Ljubljani časih zelo sladke se kazali proti delavcem, pokazali, da jih niso same prazne besede v tem oziru.

Živinski trg na Dunaju. Dunajsko mesto potrebuje vsak dan ogromno mesa. Vsak vtorek je trg za govejo živino, v četrtek pa za tele, drobnico in prešiče. Za vzgled navajamo, da se je n. pr. dne 6. jun. prodalo mesarjem na živinskem trgu 4544 govedij. Dne 2. jun. se je pa prodalo 4018 telet, 2684 prašičev, 570 ovac in 495 jagnjet. Te kupčije pa nimajo v rokah posestniki, marveč par judovskih prekupcev. Ti so se tako polastili vsega živinskega trga, da nobeden ne more blizu. Če bi kak mesar vzel od kakega družega, nego od navadnih prekupcev, drugič od teh ne dobi ničesar. Zato smo pa tudi z ozirom na naše gospodarske organizacije zelo hvaležni dunajskim krščanskim socialcem, ki hočejo razdreti to judovsko trdnjavo. Dunajska občina bo sama vsprejemala tudi v manjšem številu živino in si bo

zaračunala samo dejanske stroške pri posredovanju prodaje. Tako bo mogoče, da bodo kmečki posestniki, če bodo v zadrugah združeni, neodvisno od judovskih prekupcev zalagali dunajski trg in čim bolj se bo širila njihova organizacija, tem bolj bodo mogli vplivati na ceno svoje živine, katera je sedaj popolnoma v spekulacijskih rokah. Dunajska občina vstanovi na živinskem trgu tudi svojo lastno banko. Ta zavod, ki je pri velikih kupčijah neobhodno potreben, je sedaj v oblasti judovskih denarnih mogotcev in s tem so od njih odvisni vsi tisti, ki ga potrebujejo. Zato z veseljem pozdravljamo ta lepi napredek v kršč. soc. smislu in želimo, da se čim najpreje izvrši.

Sodnijska statistika na Nemškem. L. 1896 je bilo na Nemškem obsojenih 456 939 oseb radi prestopka državnih zakonov. Med temi obsojenci jih je bilo 44 212, ki se niso dopolnili 18. leta. Od teh je bilo obsojenih 21 848 radi tatvine, 8186 radi telesnega poškodovanja, 2912 radi poškodovanja tujega imetja, 1704 radi prevare ali goljufije, 1186 radi razžaljenja časti, 1109 radi laži, 1088 radi nenavnega življenja, 861 radi rušenja družinskega miru, 588 radi ponarejanja svedočb, 521 radi prestopkov lovskih in ribarskih določb, 334 radi požiga, 117 radi uboja in 21 radi detomorov itd.



Železničar.

Krščansko socialno železničarsko društvo v Ljubljani predložilo je pri prvem občnem zboru sledeče poročilo: Društvu je pristopilo od pričetka (1. okt. 1897) 229 rednih in 26 podpornih članov. Društveno vodstvo je rešilo 67 pismenih vlog, ter je imelo vsak mesec jedno sejo in vsak teden konferenco. V zimskem času poučevali so se člani v elementarnem pouku. Vpisnine se je vplačalo 45 gl. 80 kr. Do konca maja t. l. vplačalo se je udarne 264 gl. 30 kr. Od 26 podpornih članov je dobilo društvo 91 gl. 50 kr. Dalje so razni blagosrčni dobrotniki podarili društvu 193 gl. Čisti dohodek ustanovne veselice 31 gl. 80 kr. Izdalo se je: za inventar 136 gl. 55 kr., za različne potrebsčine kakor: tiskovine, pisarniška priprava, drva, premog, petrolej, poštnina itd. 51 gl. 33 kr. Za časopise 16 gl. 85 kr. Za stanovanje 108 gl. 80 kr. Za različne podpore 45 gl. in za razne druge stroške 71 gl. 20 kr. Društvo ima koncem leta premoženja 196 gl. 67 kr. Predsednik pregledovalnega odbora je poročal, da je našel vse knjige kakor tudi blagajno v redu. Namesto prostovoljno iztopivših funkcijonarjev so bili izvoljeni sledeči: Gosp. Jos. Oražem kot drugi namestnik predsednika, G. Avg. Loos kot predsednik pregledovalnega sveta, G. Fr. Kotnik kot predsednik razsodišča in g. Jeraj kot odbornik. Zaradi posebnih zaslug za društvo so bili z navdušenjem jednoglasno izvoljeni častnimi člani gg.: Nj. prevzvišenost knez nadškof dr. J. Missia. gg. And. Kalan, Ivan Gnježda, dr. J. Debeve, dr. Ivan Janežič, Josip Šiška, postajenačelnik Gutman, dr. V. Schweitzer, dr. Brejc, Karol Pollak in Ivan Štefe. Na to je bil živahen razgovor glede bolnišnih in pogrebniških podpor. Gosp. Tuma izreče v ime članov odbora osobito gg. Wenigu, Finzgarju, Kraliču in Oražmu za veliki nesebični trud in delovanje najtopleje zahvalo s prošnjo, da bi gospodje še nadalje žrtvovali svoje moči, kar jim povrni Bog. G. predsednik Wenig se zahvaljuje obilno došlim navzočim za vde-

ležbo in jih opominja, ostati zvestim društvu, ter se ne pustiti zapeljati vabilom in zabavljanju nasprotnikov. Priporoča jim, naj skušajo dobiti društvu vedno več članov in prijateljev, kakor tudi vedno in povsod odločno vstopati za društvo in se povsod kazati kot dobre kristjane, potem bode vspeh gotov. S tem si ne bomo pridobili spoštovanja samo pri ljudstvu, marveč tudi pri predstojnikih — kjer smemo upati tudi na naklonjenost, — ker ako smo dobri kristjanje potem smo tudi zvesti in dobri železničarji. Nato zaključijo s živijo klici presvitlemu cesarju Fran Josipu I. in svetemu Očetu Leonu XIII. občni zbor.

Naši nasprotniki.

Rudeči bratci — naši nasprotniki. Iz Kozjega. Nedavno smo sedeli v neki poštini gostilni v Kozjem. Kar se oglasita dva rudeča bratca, odpadnika slovenske krvi, napadla sta naše vrle kmete, posebno pa duhovne. Škoda, da nosita krščansko ime, ker bolj verujeta graščinskemu oskrbniku, kakor Bogu; hotela sta opravičiti s svojim kosmatim jezikom slavnega »ferbolterja«. Hudo sta obrekovala našega kaplana in poštene slovenske fante in može. Ali naši vrli krščanski možje so jima prav dobro odgovarjali. Tako je nastal hud prepir v omenjeni gostilni. Neki vrli kmet ju posvari. Kar vstaneta rudeča bratca in izblekneta te-le bogokletne besede: Kaj je nama Kristus, kaj je nama Bog, saj nama nič ne dasta; a brez »ferbolterja« ne moreva živeti. On nama je Bog. Glejte, dragi čitatelji vpravem pomenu odpadnika. Omeniti se moram, da eden teh bratcev je socijaldemokratični agent, tudi neki V. je hud nasprotnik nam Slovencem in veri. Na sv. Rešnega Telesa dan se je vršila procesija, a ta g. V. je od slovensko-krščanskih gasilcev zahteval, naj denejo na čake hrastovo listje, kakor nemškutarsko znamenje. Ali naši fantje in može niso hoteli teh znamenj nositi, kajti dobro vedo, da jih je slovenska mati rodila.

Krščanski socijalist.

Drobtine.

Ljubljanski kršč. socijalni delavci so poslali v Prago ob priliki Palackijeve slavnosti nastopno brzojavko: Spominu velikega Čeha Palackija, gromovita slava! Slovani, združimo se na temelju krščanskih načel, za dom in narod svoj! Naprej, zastava Slave! V njihovem imenu in slov. delavskih stanov sploh je pozdravil vdeležnike pri slavnosti, pri kateri so bili zastopani vsi slovanski narodi, poslanec pete kurije za Kranjsko. Burno so pozdravljali mnogobrojni gostje v staroslavni praški mestni dvorani ta pozdrav in gromko pritrdjevali, ko je povdarjal, da mora domače in lepo zveneti tudi slovenskega delavca in kmeta ime, katera sta bila steber naše prošlosti, a ostaneta tudi steber naše bodočnosti.

Bratstvo med soc. demokrati. Dne 23 t. m. sta stala pred sodiščem naša dva tovariša Karlič in Urbar radi prestopka § 461 kaz. zakona. Izrodek soc. dem. nij mogel primernejše izkazati svojega bratstva kakor na ta način. Ko je tovariš Karlič odstopil od soc. demokracije ter se jel približevati krščanskim socijalistom, je to rudeče bratce tako razgrel, da so pričeli na vse načine tuhtati, kaj bi se izmislili, da bi po bratovsko mogli škodovati njemu in njegovemu tovarišu Urbarju. In glejte, kaj se rudeča buča vsega ne izmislili? Pogruntali so jo namreč, da sta Karlič in Urbar »izneverila« pek. stskovne-

mu društvu 46 gl. Ta soc. dem. laž bila je prav po bratovsko in bliskoma raznešena po rudečem taborju, ter vse, kar se čuti rudečega, je ploskalo sod. Wolfu in Škrbicu zavoljo te laži. Človek bi že mislil, da dobo-deta ta dva sodruga od Železnika-Zadnika priznalno diplomu. Vse je pričelo kričati: na državno pravdnitvo ž njimi. In to so tudi storili. Ali rudeči prače orangutang jako slabo čisla svoje sinove. Zakaj vedno imajo tako smolo, da povsod propadejo, in tako tudi tukaj. Sod. Wolf in Škrbic sta vse žile napela, da bi visoko sodišče prepričala o poneverjenju, ali ni se dalo. Tovariša Karlič in Urbar sta bila popolnoma oproščena. Kako se je socijalna demokracija v nemala za to stvar, kaže že to, da je rudeči bog, ozna-njevalec srečnih dnij, sodrug Zadnik, nestrpno z bobnom v roki čakal pred oknom razsodbe, ter vedno okno odpiral, da ga je moral iti gospod sodnik zapret. Namenjen je bil namreč, da koj po bliskovo raznese veselo, tako željno pričakovano vest po mestu, namreč da so krščanske socijaliste obsodili radi golufije. Ali kako se je prestrašil ko izve, da je s svojo bando propadel. Njegova ponosna glava mu je tako silno in obupno padla na njegova koščena prsa, da so jo sodrugi le iztežka zopet poravnali. Cela banda poskrila se je, da celi dan ni bilo nobenega več na beli dan. To zopet jasno dokazuje bratstvo, in enakost v presrečni soc. demokratiški državi. Zato pa kličemo še enkrat: Živela sloga in edinost v krščansko socijalni organizaciji!

Socijalno demokratske »norčije«. Nedavno je bil v Velsu obsojen na mesec dnij zapora štiridesetletni socijalni demokrat I. S. zavoljo zasramovanja katoliške vere. Ta sodrug se je bil namreč nekoliko vinjen vlegel v postelj in je poslal iz norčije malega dečka po »gospoda«, naj bi ga prišli obhajati. Ko je duhovnik z obhajilom že zapustil cerkev, mu pri-hiti povedati omenjeni deček, da je domne-vani bolnik samo pijan in da torej ni treba hoditi k njemu. Tako se norčujejo sodrugi iz najsvetejših stvari.

Svoboda. Rudeči bratci kriče vedno o svo-bodi. Ze večkrat smo dokazali, da je ta be-seda pri njih samo pesek v oči in da ni bolj surovih trinogov, nego so socijalni demo-kratje, kjer koli se čutijo dovolj močne. To spričuje tudi ta-le dogodek: Na Dunaju je je bil v strojni tvornici do pred kratkim v delu predsednik dolenje avstr. krščansko-so-cijalnega delavskega društva Leopold Lass-mann. Judovski socijalci imajo v ome-njeni tvornici večino. Nepopisno je, kar je moral Lassmann od njih prestajati. Pred nekaj dnevi so ga pa pri nekem pogrebu na-ravnost s silo napadli in od zadaj na glavo pretepali. Zato je poštene in marljivi delavec, ker že ni mogel več strpeti, odpovedal delo. In sedaj je vsled socijalno demokratske su-rovosti z ženo in s tremi otroci brez zaslužka. Taka bo svoboda v prihodnji socijalisti dr-zavi.

Katoliški delavci v protestantskem Be-rolinu imajo že svoj dom. Dali so mu ime »Leonove gostišče (Leohospiz)« v spomin na sv. očeta. Misel, ki smo jo v svojem listu sprožili, naj bi kršč. soc. delavci namestu socijalno-demokratskega 1. maja praznovali 15. maj, ko je bila izdana sloveča okrožnica o delavskem vprašanju, se je o priliki, ko se je gostišče otvorilo (dné 1. maja) sprožila in navdušeno vsprejela. Gostišče je sredi najži-vahnejšega berlinskega okraja. Kar zmorejo sredi zagrizenih protestantov, ne zmoremo še v katoliški Ljubljani.

Darovi:

Za zastavo slov. kršč. soc. delavske zveze:

V gostilni gosp. Val. Cirmana v Št. Vidu nabranih 6 gld. 60 kr.

Slov. katol. delavskemu društvu:

Gospodje: Gregor Podrekar 2 gld., Alfred Ledenig 3 gld., Anton Kržič 2 gld., Martin

Malenšek 2 gld., Valentin Eržen 2 gld., Mi-hael Bulovec 2 gld., Fran Pavlič 3 gld., Ivan Rozman 2 gld., Luka Smolnikar 1 gld., Rok Merčun 2 gld., Andrej Plečnik 1 gld., dr. Ivan Janežič 1 gld., dr. Josip Debevec 3 gld., Ivan Peterca 1 gld., Fran Peterca 1 gld., Ivan Kregar 1 gld., Josip Pichler 1 gld., Alfonz Levičnik 2 gld., Rudolf Tenente 1 gld., prof. Anton Zupančič 2 gld., Josip Šiška 2 gld., dr. Fran Lampe 1 gld., dr. Ignacij Žitnik 2 gld., Tomaž Bricel 1 gld., Karol Lipovšek 1 gld., dr. Andrej Karlin 1 gld., Fran Bre-skvar 1 gld., Ivan Gnezda 1 gld., Josip Rebek 1 gld., Fran Povše 3 gld., Avgust Zabkar 1 gld., Fran Ran 1 gld., Ivan Roz-man 1 gld., Ivan Zeleznikar 1 gld., dr. Aleš Ušeničnik 1 gld., Fran Merala 2 gld., Simon Treo 1 gld., Fran Birk 1 gld., Josip Cotič 1 gld.



Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se pri-poročam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

ter zagotavljam najsolidnišo postrežbo in znižane cene. Vsled mnogoletne izkušnje in z izpitom, ki sem ga na-pravil na Dunaju v pri-kro-jevalni šoli, mi bo mogoče postreči in ustreči vsaki želji cenjenih gg. naročnikov.

Franco Pavšner,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4.

Franc Grunda

pek v Udmatu št. 108

priporoča kruh od najvišje do najnižje vrste in tudi vsakovrstne slaščice po najnižji ceni.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsebnina 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Gumaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupevalci le take izvirne zavoje.